

SASTAMALAN SEURAKUNTA

Sastamalan seurakunnan hautausmaiden hoitosuunnitelma vuosille 2024–2033

Hyväksytty Sastamalan seurakunnan kirkkovaltuustossa 3. päivänä syyskuuta 2024.

Työryhmä

Kimmo Anttila
Jukka Ahola
Päivi Ahola
Pasi Grönblom
Otso Järvi
Sanna Kemppi
Pekka Kömi
Tomi Marjakoski
Johanna Mustalahti
Arja Myllyniemi
Mirjami Mäkelä
Jaana Parto
Leena Poutala
Kaisa-Reetta Tuomisto
Päivi Vickström

1. Yleistä	5
1.1. Hautaustoimen tehtävä ja tavoitteet.....	5
1.2. Ohjaava lainsäädäntö ja lupakäytännöt	6
1.4. Hautausmaan kunnossapidon hoitovastuut	6
Seurakunnan hautaustoimen hoitovastuu.....	7
Omaisten hoitovastuu	7
1.5. Haudanhoitosopimukset, -rahaston toiminta ja sopimushautojen hoito	8
1.6. Hoitamattomat haudat	8
1.7. Määräaikaiset päättyvät haudat	9
1.8. Hautausmaiden vuosikello	9
1.9. Hautaukseen liittyvät toimintatavat	10
1.10. Yhteismuistomerkit, yhteiset muistelupaikat ja sankarihautausmaat	11
Karkun hautausmaa.....	12
Keikyän hautausmaa	13
Kiikan hautausmaa	13
Kiikoisten hautausmaa	14
Mouhijärven hautausmaa ja vanha hautausmaa.....	15
Pyhän Marian kirkon hautausmaa	17
Roismalan hautausmaa	17
Salokunnan hautausmaa	18
Sammaljoki	19
Suodenniemen hautausmaa ja vanha hautausmaa	19
Tyrvään kirkon hautausmaa	20
2. Hautausmaan kunnossapito	22
2.1. Hautausmaan kunnossapidon tavoite.....	22
2.2. Hautausmaan kunnossapidon laatu poikkeamat.....	22
2.3. Hautausmaan talvihoito	22
2.4. Hautausmaan puhtaanapito ja jätehuolto	23
2.5. Hautausmaan rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito	24
2.6. Hautausmaan kasvillisuuden, avoimien viheralueiden ja puuston hoito	25
2.7. Hautausmaan kunto- ja turvallisuustarkastukset ja –inventoinnit	27
2.8. Hautausmaan järjestelmien hoito ja käyttö.....	27
3. Hautausmaiden kunnossapidon resurssit	27
3.1. Henkilöstö	27
3.2. Koneet, laitteet, käsityökalut	28
Moottorikäyttöiset pienkoneet.....	28
Käsityökalut	28

Huoltoon käytettävät koneet ja laitteet.....	28
Hautaamiseen käytettävät koneet ja laitteet	28
3.3. Toimitilat	29
3.4. Huoltoalueet.....	29
3.5. Hautausmaan kunnossapidon kehittäminen	29
3–5 vuoden sisällä toteutettavia kehittämistavoitteita.....	29
5–10 vuoden sisällä toteutettavia kehittämistavoitteita.....	29
4. Sastamalan seurakunnan hautausmaat	30
Tyrvään kappelihautausmaa	30
Karkun hautausmaa.....	31
Keikyän hautausmaa	32
Kiikan hautausmaa	33
Kiikoisten hautausmaa	35
Sastamalan Pyhän Marian kirkon hautausmaa.....	36
Mouhijärven kirkkohautausmaa ja vanha hautausmaa.....	37
Salokunnan hautausmaa	38
Sammaljoen hautausmaa	39
Suodenniemen hautausmaat	40
Tyrvään kirkkohautausmaa	42
Käsitteet	43

1. Yleistä

Hautaustoimella tarkoitetaan hautausmaan hallinto-, suunnittelu-, rakentamis-, ja kunnossapito- sekä hautauksiin liittyviä tehtäviä.

Hautaustoimen perustehtäviä ovat hautaaminen, hautarekisterin ylläpito, hautausmaiden kunnossapito sekä vahtimestari- ja seurakuntamestarityöt kirkkoissa, kappeleissa ja hautausmaalla. Hautarekisterin ylläpidosta huolehtii taloustoimiston toimistosihteeri. Hautaustoimi on näkyvä osa seurakunnan toimintaa ja tulee siten lähelle ihmistä. Hautaustoimi palvelee omaisia ja hautausmaalla kävijöitä kaikissa hautaustoimeen liittyvissä asioissa. Hautaustoimi huolehtii myös hautapaikkojen riittävydestä. Hautausmaan kulttuuriperinnön vaaliminen on myös yksi hautaustoimen tärkeistä tehtävistä. Lisäksi tehtäväalueeseen kuuluu sopimushautojen hoito, jota varten on erillinen hautainhoitorahasto.

Hautausmaan hoitosuunnitelmaan sisältyvät usein toistuvien ja säännöllisten sekä pitkällä aikavälillä toteutettavien töiden suunnittelu. Hautausmaan hoitosuunnitelmassa esitetään tavoitteet ja vaatimukset hoitotöille, kuten:

- talvihoito
- puhtaanapito
- rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito
- kasvillisuuden hoito
- kunto- ja turvallisuustarkastukset sekä -investoinnit
- järjestelmien hoito ja käyttö

Hautausmaan hoitosuunnitelmassa otetaan kantaa myös kunnossapidon pitkän tähtäimen suunnitteluun, kuten puiden hoitoon, käytävien ja kulkuväylien uusimiseen ja kastelujärjestelmien uusimiseen. Hautausmaan kunnossapidon suunnitteluun liittyy lisäksi hautausmaan toimintaa ja kunnossapitoa varten tarvittavien resurssien käytön suunnittelu, kuten koneet, kalusto ja tilat.

Hoitosuunnitelmassa otetaan huomioon lisäksi hautausmaan turvallisuuden seuranta ja kehittäminen. Turvallisuutta käsitellään sekä työntekijöiden työturvallisuuden että hautausmaalla kävijöiden kannalta.

Hautausmaan hoitosuunnitelma auttaa selkiyttämään hautausmaaympäristön ja hautapaikkojen hoidon vastuualueita ja neuvoo yleisluontoiset vuosittaiset hoitotoimenpiteet hautausmaiden eri osa-alueilla. Hoitosuunnitelman avulla pystytään kohdentamaan määrärahoja kustannustehokkaasti.

Tämän hautausmaiden hoitosuunnitelman lisäksi hautausmaiden toiminnassa noudatetaan hautaustoimen ohjesääntöä sekä jokaisen hautausmaan osalta laadittua hautausmaakaavaa ja käyttösuunnitelmaa.

1.1. Hautaustoimen tehtävä ja tavoitteet

Hautausmaan laadullisia tavoitteita ovat muun muassa:

- laadukas, asiantunteva, luotettava ja yhdenvertainen palvelu kaikille
- toimivan ja turvallisen työympäristön varmistaminen
- vainajan kohtelu kunnioittavasti
- olemassa olevien hautausmaiden, kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden ja hautojen kunnossapito hautausmaiden hoitosuunnitelman mukaisesti
- sankarihauta-alueiden kunnossapito hautausmaiden hoitosuunnitelman mukaisesti
- hautausmaiden toiminta kestävä kehityksen mukaisesti.

1.2. Ohjaava lainsäädäntö ja lupakäytännöt

Hautausmaiden kunnossapito perustuu seuraaviin lakeihin, asetuksiin, sääntöihin ja ohjeisiin:

- hautaustoimilaki (457/2003)
- kirkkolaki (652/2023), 3. luku, 28–37 §
- kirkkojärjestys (1055/1993), 17. luku
- muinaismuistolaki (295/1963)
- terveydensuojeluasetus (1280/1994), 7. luku, 39.–42. §
- järjestyslaki (612/2003)
- jätelaki (646/2011)
- ympäristönsuojelulaki (527/2014)
- maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)
- vesilaki (587/2011)
- hautaustoimen ohjesääntö
- hautausmaakaava ja hautausmaan käyttösuunnitelma
- seurakunnan strategia
- kirkon ympäristödiplomi
- kunnan yleis- ja asemakaavat sekä ympäristö-, rakennus-, toimenpide- ja maisematyöluvat.

1.4. Hautausmaan kunnossapidon hoitovastuut

Kuva 1 Hautausmaan kunnossapidon vastuut yksinkertaistettuna

Seurakunnan hautaustoimen hoitovastuu

Hautaustoimilain (457/2003) 5. luvun 13. pykälän mukaan hautausmaan ylläpitäjän tulee hoitaa hautausmaata sen arvoa vastaavalla ja vainajien muistoa kunnioittavalla tavalla. Hautausmaiden yleinen kunnossapito on seurakunnan hautaustoimen vastuulla.

Hautaustoimen vastuulla olevia hautausmaiden kunnossapitotöitä ovat:

- Hautausmaan kulkuväylien ja pysäköintialueiden kunnossapito.
- Hautausmaiden yleisten alueiden kasvillisuuden kunnossapito.
- Hautausmaarakenteiden ja -kalusteiden kunnossapito (mm. portit, aidat, penkit, valaisimet, pyörätelineet, opasteet, hulevesijärjestelmät, kasteluvesijärjestelmä).
- Yleinen puhtaanapito ja jätehuolto.
- Yhteisten muistelupaikkojen kunnossapito.
- Sankarihauta-alueiden ja muiden merkittävien hauta-alueiden kunnossapito. Seurakunta vastaa Karkun, Keikyän, Kiikan, Kiikoisten, Salokunnan, Sammaljoen, Suodenniemen, Mouhijärven ja Tyrvään kirkon sankarihauta-alueiden hoidosta.

Omaisten hoitovastuu

Kirkkolain (652/2023) 3. luvun 33 §:n mukaan hautaa on hoidettava hautausmaan arvon mukaisesti ja yksittäisen haudan hoidosta vastaa hautaoikeuden haltija. Omaisen vastuulla on yksittäisen haudan hoito hautamuistomerkkeineen sekä kasveille varattuine istutusalueineen. Reunakivellisellä haudalla omaisen vastuulla on hoitaa myös reunakivien rajaama alue. Omaiset kustantavat kokonaisuudessaan yksittäisen haudan hoidon sekä hautamuistomerkkiin liittyvät hankinta- ja hoitokustannukset.

Omaisten hoitovelvoitteita ovat:

- Haudalle hankitun hautamuistomerkin hoito. Omaisen tulee huolehtia, että haudan muistomerkki (yleensä hautakivi) on asennettu suoraan ja turvallisesti paikoilleen ja tarkistaa hautamuistomerkin asennon vähintään kerran vuodessa. Hautamuistomerkki oikaistaan ennen kuin se on vaarassa kallistua ja kaatua ja ennen kuin se aiheuttaa haittaa tai tapaturman vaaraa hautausmaalla vieraileville ja hautausmaiden työntekijöille.
- Haudan kasveille varatun istutusalueen eli kukkapesän hoito kevät- ja syysviikojen aikana.

Kausikasvien eli kesäkukkien istuttaminen ei ole pakollista kasveille varattuun istutusalueeseen (kukkapesään). Ne voidaan korvata esimerkiksi monivuotisilla perennoilla, maanpeiteperennoilla tai pienikasvuisella (alle 60 cm) pensaalla. Haudalla voi olla myös leikattava nurmikko. Kun kasvillisuutta on istutettu haudalle, istutukset hoidetaan niin, etteivät rikkakasvit kasva hautausmaan yleisilmettä häiritsevästi ja etteivät kasvi-istutukset leviä istutusalueen ulkopuolelle eikä naapurihautojen puolelle tai täysikasvuisina ole haitaksi hautaamiselle tai hautausmaan hoidolle. Kausikasvien hoidossa huomioidaan myös, etteivät ne levitä kasvitauteja ympäröiviin kasvustoihin. Kasvinsuojeluaineiden käyttö yksittäisen haudan hoidossa on kielletty.

- Nurmikon siistiminen hautamuistomerkin ja kasveille varatun istutusalueen ympäriltä.
- Haudalle tuoduista muistoesineistä huolehtiminen.
- Roskien ja muun jätteen (muun muassa palaneet hautakynttilät ja rikkoutuneet muistoesineet) poistaminen haudalta ja lajittelu asianmukaisella tavalla.
- Reunakivien rajaaman alueen hoito.
- Muistolehtoon ja muualle haudattujen vainajien yhteismuistelupaikalle tuotujen yksittäisten kukkien, koriste-esineiden ja lyhtyjen hoito. Lyhdyt tulee poistaa toukokuun alkuun mennessä. (Hautaustoimi

vastaa muistelupaikkojen yleisilmeestä ja poistaa muutaman kerran vuodessa muistelupaikalle kerääntyneet esineet.)

- Seurakuntakohtaisen muun ohjeistuksen noudattaminen.

Kynttilöiden polttaminen haudalla ruohikko- tai maastopalovaroituksen aikaan on kielletty.

1.5. Haudanhoitosopimukset, -rahaston toiminta ja sopimushautojen hoito

Hautaoikeuden haltija vastaa siitä, että hautaa hoidetaan hautausmaan arvon mukaisesti. Hauta-alueen hoidosta voidaan tehdä hoitosopimus seurakunnan kanssa, jolloin seurakunta ottaa haudan hoitoonsa. Edellytyksenä hoitosopimuksen tekemiselle on, että haudan hallinta-aika on voimassa ja hautamuistomerkki on asennettu turvallisesti, ja että hautamuistomerkki ei ole kallistunut siten että se olisi kaatumisvaarassa. Lisäksi hauta-alueen tulee olla yleissti, koska hoitosopimus ei kata haudan kunnostusta ennen sen hoitoon ottamista. Haudanhoidosta perittävistä maksuista päättää kirkkoneuvosto.

Haudanhoitosopimusten ja haudanhoitorahaston vastuulla ovat hoitosopimuksen mukaiset työt. Sopimushaudan hoitoon kuuluvat kukka-alueen kunnostaminen, mullan lisäys tai vaihto, lannoitus, kukkien istutus, kastelu, kuihtuneiden kukkien nyppiminen sekä kasvinsuojelu tarvittaessa. Näitä töitä ovat myös nurmen loppusiistintä siimaleikkurilla kukkapenkin ympäriltä ja rikkaruohojen kitkeminen haudalta. Muistomerkkin kunnostaminen tai ylläpitäminen ei kuulu hoitosopimukseen, mutta hautakivi voidaan pestä kevyesti, mikäli se on likaantunut esimerkiksi linnunjätöksestä. Mikäli kyseessä on nurmihauta, hauta-alueen nurmi leikataan ja jos hauta on hiekkapintainen niin hiekka pidetään siistinä. Hoitokauden päättyessä hoitosopimukseen kuuluu myös seurakunnan istuttamien kukkien poisto ja kukka-alueen siistiminen. Vastaavasti hoitokauden alkaessa hauta-alue siistitään ja siltä poistetaan talvella tuodut havut tai kanervat.

Haudanhoitorahasto ja sen säännöt koskevat ainoastaan ennen 1.1.2024 alkaneita haudanhoitosopimuksia. Vuonna 2024 tai sen jälkeen alkavat sopimukset eivät enää kuulu haudanhoitorahaston piiriin, vaan sopimus tehdään suoraan seurakunnan kanssa ja maksut tulevat seurakunnan budjettitilille.

Valtio, kunta, kulttuuriperintöä vaaliva yhdistys tai yksityishenkilö voivat myös huolehtia haudoista. Haudan hoidosta huolehtiminen ei suoraan tuota hautaoikeutta hoidettavaan hautaan.

1.6. Hoitamattomat haudat

Kirkkoneuvosto voi velvoittaa hautaoikeuden haltijan kunnostamaan haudan, jonka hoito on olennaisesti laiminlyöty. Haudan kunnostus on tehtävä vuoden määräajassa siitä, kun päätös on annettu hautaoikeuden haltijalle tiedoksi. Kirkkoneuvosto voi päättää hautaoikeuden menettämisestä, jollei laiminlyöntiä ole korjattu. Kunnostuskehotuksesta ja päätöksestä tiedotetaan kirkkolaissa (10. luku 26. §) määritetyllä tavalla. Jos hautaoikeuden haltijasta tai hänen olinpaikastaan ei saada tietoa, ilmoitus hautaa koskevasta päätöksestä tai muusta hautaa koskevasta asiasta on pantava tiedoksi haudalle.

Haudan hoitamattomuuden seurannassa käytettävät kriteerit, joista yksi tai useampi toteutuu haudalla.

- Hauta on ollut selkeästi hoitamatta useamman vuoden ajan.
- Haudalla oleva muistomerkki on rikkoutunut, selkeästi vinossa tai painunut, kaatumassa tai kaatunut tai laattakivi on pois telineeltään. Muistomerkkin kallistuminen johtuu yleensä vinossa olevasta pohjakivestä. Turvallisuussyistä muistomerkkiä ei saa oikaista asentamalla pohjakiven ja taulukiven väliin irtoesineitä, kuten kiviä, vaan pohjakivi on oikaistava kunnolla, jotta myös sen päällä oleva taulukivi on turvallinen.
- Istutuksille varatulla istutusalueella tai reunakivien rajaamalla alueella kasvaa ruohovartisia tai puuvartisia kasveja, joita ei siihen ole istutettu tai haudalle istutettu kasvillisuus on levinnyt sille varatun istutusalueen ulkopuolelle. Istutusalueella kasvavan monivuotisen perennan tai sammalen perusteella hautaa ei katsota hoitamattomaksi.

Hoitamattomuutta seurataan valokuvaamalla ja kirjaamalla hoitamattomat haudat vähintään kahden vuoden ajan. Vaarallisesta tai kaatuneesta kivistä voidaan antaa kunnostuskehoitus välittömästi.

1.7. Määräaikaiset päättyvät haudat

Hautaoikeus luovutetaan enintään 25 vuoden määräajaksi. Määräaikaisen haudan voimassaolosta määrätään kirkkolaissa (3 luku 30 §). Määräaikaisen haudan hautaoikeus lakkaa ilman irtisanomista, mutta hautaoikeuden voimassaoloaika voidaan jatkaa. Haudan hallinta-aikaa jatketaan tai täydennetään 25 vuoteen laskuttamalla puuttuvat vuodet, kun haudaan haudataan vainaja.

1.8. Hautausmaiden vuosikello

Hautausmaan vuosikello

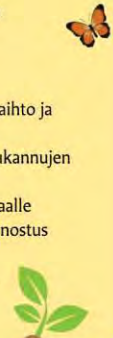
Talvi

- Lumityöt ja hiekoitus
- Kesän työvälineiden huolto
- Kesän multa ja lannoitetilaukset
- Kausityöntekijöiden haku ja valinta
- Havupuiden ja pensaiden leikkaus
- Puiden poisto

Kevät

- Hiekoitushiekan poisto
- Kevätsiivous
- Jätelavojen tilaus
- Hoitoraportit
- Kukkatiilojen multien vaihto ja lannoitus
- Vesipisteiden ja kastelukannujen käyttöönotto
- Puistopenkit hautausmaalle
- Nurmikoiden kevät-kunnostus haudauten jäljiltä
- Kynttiläpidikkeet pois sankarihaudoilta

Kesä

- Kesäkukkien istutus ja hoito
- Haudanhoito hoitokierrokset ja kastelu
- Ruohonleikkaus
- Siimaus
- Kitkentä
- Kasvitautilien ja tuholaisten tarkkailu
- Käytävien hoitotoimenpiteet

Syksy

- Puiden ja pensaiden hoitotoimenpiteet
- Puiden ja pensaiden istutus
- Kesäkukkien ja varakukkien poisto
- Hautausmaan syys-siivous
- Lehtien puhaltaminen ja haravointi
- Kynttilänpidikkeet sankarihaudoille
- Puistopenkit talvivarastoon
- Havutus
- Kastelualtaiden pesu
- Vesiverkoston sulkeminen

Toimenpide	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
Puiden poisto		x	x									
Havutus										x		
Kynttiläpidikkeiden laitto / poisto sankarihaudoille				x						x		
Työvälineiden huolto		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Kesän multa ja lannoitetilaukset		x	x	x								
Lumen poisto koneellisesti	x	x	x									x
Käsitalut (portaot, luiskat, jätepiest)	x	x	x									x
Hiekoitus	x	x	x									x
Aurausviitojen poisto / asennus				x						x	x	
Hautakenttien keräys	x				x							x
Jätelavojen tilaus / tyhjennys / poisvienti				x	x	x	x	x	x	x		
Hiekoitushiekan poisto ja pölynsidonta			x	x	x							
Hautausmaan kevätseivous				x	x							
Risujen kerääminen				x	x	x	x	x	x	x		
Havujen ja kanervien poisto haudoilta					x							
Kalusteiden ja varusteiden inventointi ja siirto hautausmaalle/talvivarastoon					x					x		
Vesipisteiden ja kastelukannujen käyttöönnotto / sulkeminen ja varastointi					x					x		
Haudanhoidon kukkapesien merkintä ja kunnostus					x	x						
Nurmikoiden kevätseivous haustausten jäliltä					x	x						
Pensaiden alasleikkaus, perentojen jakaminen								x	x			
Haudanhoidon ryhmäkasvien istutustyöt						x						
Haudanhoidon hoitokierrokset ja kastelu						x	x	x	x			
Ruohonleikkaus					x	x	x	x	x			
Siimaus						x	x	x	x			
Kitkettä					x	x	x	x	x			
Kasvitautilien ja tuholaitosten tarkkailu						x	x	x	x			
Käytävien hoitotoimenpiteet							x	x	x			
Puiden ja pensaiden hoitotoimenpiteet					x	x	x	x	x			
Uusien puiden/pensaiden istutus					x	x						
Haudanhoidon ryhmäkasvien ja varakukkien poisto									x	x		
Haudanhoidon kukkapesien mullan lisäys ja lannoitus					x	x						
Kesäkukkien tilaus										x		
Hautausmaan syyssiivous									x	x		
Haudanhoidon varakukkamaan kunnostus					x							
Lehtien puhaltaminen									x	x	x	
Haudankaivuuseen liittyvät toimet	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Roskien poisto	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu

Kuva 2 Hautausmaiden vuosikello

1.9. Hautaukseen liittyvät toimintatavat

Hautausmaa-alueet on tarkoitettu ensisijaisesti vainajien hautaamista varten ja hautaamisen vuoksi hautausmaan turvallisuus, toimivuus, esteettisyys ja viihtyisyys saattavat tilapäisesti heikentyä. Siunauksiin ja hautauksiin liittyvistä toimenpiteistä aiheutuu hautausmaan ja sen ympäristön yleisilmeelle tilapäistä haittaa ympäri vuoden. Hautausmaiden ohjesäännön mukaan tilapäisen haitan aiheuttaminen viereisille haudoille ei ole esteenä haudan avaamiselle. Tilapäistä haittaa voi olla mm. avatun haudan hiekkakasa viereisten hautojen päällä, ympäröivien hautamuistomerkkien tilapäinen siirto haudankaivuun ajaksi, lumen luonti talviaikaan viereisten hautojen päälle, tms. Viereisille haudoille haudankaivuusta aiheutuneet haitat pyritään minimoimaan. Mikäli haittoja tai vaurioita syntyy, ne korjataan viimeistään keväällä roudan sulettua.

Arkkuhautauksen yhteydessä haudankaivuun tiellä olevat muistomerkit, niiden pohjakivet ja tarvittavat reunakivet, sekä kasvit ja lyhdyt poistetaan haudalta hautauksen ajaksi. Kivien poisto ei sisälly hautausmaksuun, vaan omainen on kivien siirrosta yhteydessä kiviliiikkeeseen, joka hoitaa kaikki kivityöt. Kaikki hautauksesta mahdollisesti koituvat kulut kuuluvat avattavan haudan haltijalle, vaikka viereisiltäkin haudoilta jouduttaisiin siirtämään tai purkamaan osia hautauksen tieltä.

Hauta kaivetaan järjestelmissä olevien tietojen pohjalta hautakartan osoittamaan paikkaan. Arkkuhaudan reunojen sortumisen estämiseksi käytetään erillisiä raameja sortumasuojana. Hautalankutukset ja -tuennat saattavat aiheuttaa hetkellistä vauriota viereisille haudoille ja pinnoille aiheutuneet vauriot pyritään korjaamaan heti haudan peiton yhteydessä. Kaikki kivien paikalleen asennukset suoritetaan kiviliiikkeiden toimesta sulan maan aikana kesäkaudella.

Talvella arkkuhautaukset aiheuttavat jopa kolminkertaisen työmäärän kesään verrattuna. Edellä mainittujen toimien lisäksi on otettava huomioon ainakin seuraavia asioita.

Mahdolliset reunakivet ja pohjakivet tarvitsee ensin saada lumen alta näkyviin, jotta ne voidaan sulattaa sähköisiä roudansulattimia apuna käyttäen. Samalla myös itse hautapaikkaa sulatetaan, jotta haudan kaivaminen on mahdollista. Sulattajia tarvitsee olla useampia tai niitä tarvitsee siirtää, jotta pitkätkin reunakivet saadaan sulatettua. Välillä sähköjohtoja joudutaan vetämään pitkiä matkoja, kun pistorasioita ei ole jokaisen haudan välittömässä läheisyydessä. Sulattajat ja sähköjohdot sekä hautausmaan sulakkeet tarkastetaan päivittäin, jotta yllätyksiä sulamattomuudesta tai muista vaurioista ei pääse syntymään. Lisäksi on huolehdittava, että kulku siunauspäivänä haudalle on mahdollista saattovaunujen kanssa. Lumitöitä ja liukkauden torjuntaa suoritetaan tarvittava määrä jokaisen arkkusaaton yhteydessä.

1.10. Yhteismuistomerkit, yhteiset muistelupaikat ja sankarihautausmaat

Seurakunta vastaa monien yhteismuistomerkkien hoidosta hautausmaa-alueilla. Sankarihauta-alueet kuuluvat hautausmaiden parhaiten hoidettuihin kohteisiin, joiden tarkkailu on jatkuvaa. Sankarihauta-alueen hoidon tavoitteena on alueen pitäminen sen arvoa vastaavassa kunnossa.

Keväisin hoitotyöt alkavat lumien sulettua risujen ja roskien keräämisellä, hiekoitushiekan poistamisella ja kynttiläjätteen siivoamisella. Nurmikon ja perennaistutusten talvivauriot korjataan. Perenna-alueiden hoitoon kuuluvat lannoitus, kalkitus ja tarvittaessa mullan kuohkeutus ja lisääminen. Kukka-alueiden reunat kantataan. Mikäli sankarihautausmaa-alueisiin kuuluu muotoon leikattavia aitoja, ne leikataan muotoonsa vähintään kerran kasvukaudessa. Käytävät ja kiveykset pidetään turvallisina ja siisteinä. Rikkakasveja torjutaan mekaanisesti. Rakenteiden kuntoa tarkkaillaan säännöllisesti. Syksyllä sankarihautausmaa-alueet siistitään. Talviaikaan poistetaan suurimmat risut ja roskat.

Yhteisten muistelupaikkojen ja yhteismuistomerkkien hoidon tavoitteena on yleisilmeen pitäminen siistinä, turvallisena ja viihtyisenä. Kasvillisuuden ja rakenteiden kuntoa tarkkaillaan säännöllisesti. Hoitotoimiin kuuluvat palaneiden kertakäyttökynttilöiden ja rikkoutuneiden koriste-esineiden poistaminen kevätsiivouksen yhteydessä, juhlapyhien jälkeen sekä kesäkaudella muutoin tarpeen mukaan. Kulkuväylät ja kiveykset pidetään puhtaina. Kesäkaudella kasvillisuusalueet ja käytävät kitketään tarvittaessa. Tarpeen vaatiessa muistomerkkejä pestään tai harjataan liasta.

Tähän hoitosuunnitelmaan kuuluvat ainoastaan ne sankarihautausmaat, yhteismuistomerkit ja yhteiset muistelupaikat, jotka sijaitsevat Sastamalan seurakunnan ylläpitämällä hautausmaalla tai hautausmaahan rajoittuvalla kirkkopihalla, ja joiden hoito on seurakunnan vastuulla.

Karkun hautausmaa

Muistolehto

Karjalaan jääneiden muistomerkki

Muualle haudattujen muistokivi

Sovinnon risti

Sisällissodan muistomerkki

Sisällissodan muistomerkki

Tyhjän sylin muistomerkki

Keikyän hautausmaa

Muistolehto

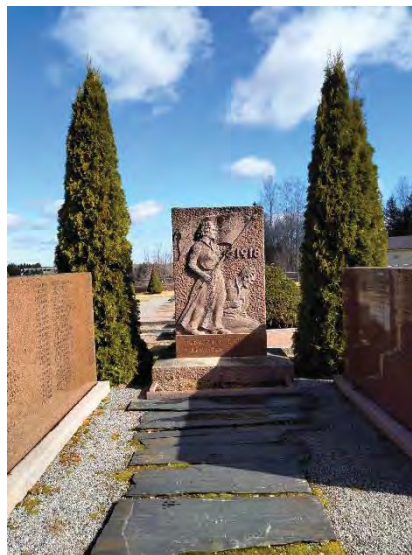
Karjalaan jääneiden muistomerkki

Muualle haudattujen muistokivi

Sankarihaudan muistomerkki

Sisällissodan muistomerkki

Kiikan hautausmaa

Muistolehto

*Karjalan siirtolaisten yhteinen
hautamuistomerkki*

Sankarihauta

Sankarihaudan muistomerkki

Karjalaan jääneiden muistokivi

*Kiikan aikaisempien kirkkojen
muistomerkki, joka samalla toimii
muualla haudattujen muistomerkkinä*

Toverihauta

Kiikoisten hautausmaa

Talvisodan sankarimuistomerkki

Jatkosodan muistomerkki

Sankarihauta

Karjalaan jääneiden muistokivi

Sisällissodan muistomerkki

Omaisen tai läheisen muistokivi

Muistolehto

*Nälkävuosina kuolleiden
muistomerkki*

Mouhijärven hautausmaa ja vanha hautausmaa

Muistolehto

Muistomerkki äideille

*Sankarivainajien muistomerkki
1939–1945 sekä 1918*

Karjalaan jääneiden muistomerkki

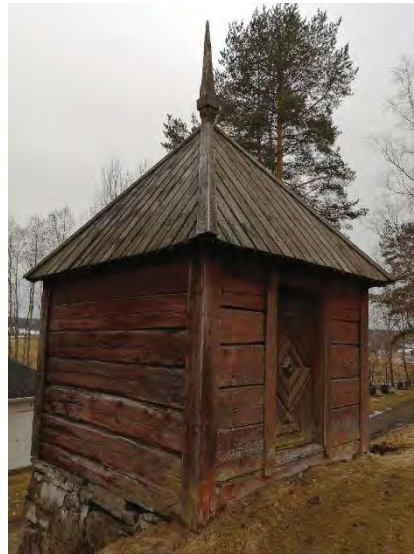
Muualle haudattujen muistomerkki

Toverihauta

Vanhan hautausmaan hautakarmi

Vanhan hautausmaan hautakarmi

Vanhan hautausmaan hautakarmi

Vanhan kirkon muistomerkki

Pyhän Marian kirkon hautausmaa

Sukupolvien kivi

Menneitten sukupolvien muistokivi

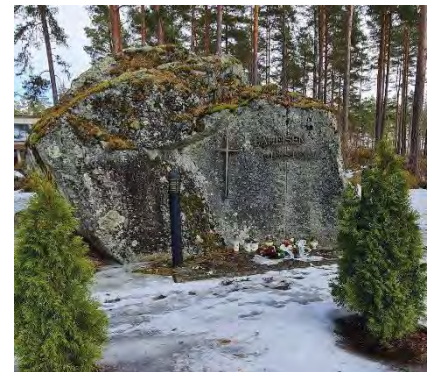
Roismalan hautausmaa

Ensimmäinen hautakivi 1891, Perko

*Tyrvään piirimielisairaalan
hautausmaalle haudattujen
potilaiden muistomerkki*

Muualle haudattujen muistokivi

Haudausmaan uuden osan muistokivi

Aatteensa puolesta kaatuneiden muistokivi

Salokunnan hautausmaa

Muualle haudattujen muistokivi

Sankarihautausmaan muistomerkki

Sammaljoki

Läheisen muistolle

Sankarihaudan muistomerkki

Sankarihauta

Muistolehto

Suodenniemen hautausmaa ja vanha hautausmaa

Muistolehto

Muualle haudattujen muistomerkki

Nälkävuosien kivi

Sankarihautausmaa

Sisällissodan muistomerkki

Karjalaan jääneiden muistomerkki

*Ensimmäisen kirkon muistomerkki
vanhalla hautausmaalla*

*Vanhan hautausmaan sisällissodan
muistomerkki*

Tyrvään kirkon hautausmaa

Sankarihauta

Muistolehto

Vapaussodan muistomerkki

Sankaripatsas

Sisällissodan muistokivi

Muistolehdon vanha hautakivi

Kotirintaman muistokivi

Lapsen hauta

Muualle haudattujen muistokivi

Karjalaan jääneiden muistokivi

2. Hautausmaan kunnossapito

2.1. Hautausmaan kunnossapidon tavoite

Hautausmaan kunnossapidon eli hoidon, korjauksen ja järjestelmien käytön tavoitteena on varmistaa hautausmaan toimivuus, viihtyisyys, esteettisyys ja turvallisuus sekä yleisilme. Tämän lisäksi kunnossapidon keinoin varmistetaan hautausmaan kulttuuriarvojen säilyminen ja vahvistuminen.

Asetettuihin kunnossapidon tavoitteisiin päästään suunnittelemalla hautausmaan hoito- ja korjaustehtävät sekä järjestelmien käyttö toteutettavaksi oikea-aikaisesti ja oikeilla työmenetelmillä. Tässä osassa esitetään hautausmaan:

- hoitotyöt
- hoitotöiden yleiset laatutavoitteet
- hoitotöiden laadunvalvonta
- työmenetelmien tarkennukset
- hoitotöihin tarvittava ajankäyttö ja resurssit
- erikseen sovittavat työtehtävät (mm. korjaukset)
- muut hoidon suunnittelussa ja hoidossa huomioitavat asiat.

2.2. Hautausmaan kunnossapidon laatupoikkeamat

Rakennetulla viheralueella kunnossapidon laatupoikkeamia esiintyy vähän ja ne pyritään korjaamaan viiveettä. Toimintaviheralueella kunnossapidon laatupoikkeamia voi esiintyä lyhytkestoisesti ja ne korjataan mahdollisimman pian. Suoja- ja vaihettumisalueella kunnossapidon käyttöä ja turvallisuutta vaarantamattomia laatupoikkeamia voi esiintyä. Ne korjataan muiden kunnossapitotöiden ohella erikseen sovitulla tavalla.

Vaaraa aiheuttavat poikkeamat korjataan välittömästi. Turvallisuutta vaarantavat viat merkitään viipymättä varoittavin opastein ja sulkulaittein.

Hoitotöiden laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman *Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021*-julkaisun mukaiset.

2.3. Hautausmaan talvihoito

Talvihoidon valmisteleviin töihin kuuluu mm. aurausviitoituksen asentaminen sekä erikseen sovittavista vesialtaista ja -rakenteista vesien poistaminen alueen muun syyskunnostuksen yhteydessä.

Lumenpoistotöihin kuuluvat mm. auraus, käsilumityöt, sohjon ja jään poisto hulevesikaivojen ritiläkansista, lumen kuormaus ja kuljetus. Liukkauden torjuntaan kuuluu hiekoitus esimerkiksi sepelillä tai murskeella.

Hiekoitushiekat poistetaan kevätkunnostuksen yhteydessä päälysteiltä ja nurmikoilta, kasvillisuusistutuksista ja erikseen sovituilta niittyalueilta.

Lumenpoistoa, liukkauden torjuntaa, lumikasojen poiskuljetusta sekä viikonloppujen ja pyhäpäivien lumipäivystystä tehdään omana työnä tai urakoitsijan työnä kullakin hautausmaalla kohdekohtaisesti sovitusti.

Kirkkojen, kappeliin, seurakuntatalojen ja kiinteistöjen sekä hautausmaiden kulkuväylien kuljettavuus, esteettömyys ja turvallisuus tarkistetaan aina ennen tilaisuuksien alkua. Talvihoidon laatua ja alueiden turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden talvikauden kunnossapitotöiden ohella.

Talvihoito kohdentuu erikseen sovituille kulkuväylille ja portaille. Eriksen sovittavia työtehtäviä on kulkuväylältä haudalle johtavien saattoväylien lumenpoisto ja liukkauden torjunta sekä muistelupaikkojen lumenpoisto. Eriksen sovitaan myös viikonloppujen ja pyhäpäivien lumipäivystyksestä. Lumien läjityksestä ja läjityspaikoista sovitaan kohdekohtaisesti. Lumikasat kuljetetaan pois, kun lumivallit ja lumen lähisijoituspaikat haittaavat kunnossapitoa, alueen käyttöä, turvallisuutta tai lumen määrä vaarantaa kasvillisuuden säilymistä.

2.4. Hautausmaan puhtaanapito ja jätehuolto

Yleinen hautausmaa-alueiden puhtaanapito ja jätehuolto kuuluu kiinteistötoimen työntekijöiden jokapäiväiseen toimintaan perustuen heidän korkeatasoiseen ammattitaitoonsa ja työn omavalvontaan huomioiden myös alueiden käyttäjien palautteet.

Hoitotöihin kuuluu roskien poisto hautausmaa-alueilta. Tähän sisältyy mm. irtoroskien keruu, roska-astioiden tyhjennys ja muu alueiden yleinen puhtaanapito.

Muita puhtaanapidon ja jätehuollon hoitotöitä ovat päällysteiden, kalusteiden, varusteiden ja suojien sekä vesialtaiden ja -rakenteiden puhtaanapito, töhryjen poisto sekä alueiden kevät- ja syysiihoukset.

Kirkkojen, kappeliin, seurakuntatalojen ja kiinteistöjen ulkoalueiden sekä hautausmaiden siisteys ja turvallisuus tarkistetaan aina ennen tilaisuuksien alkua niillä alueilla, joihin tilaisuus tai toiminta kohdentuu.

Puhtaanapidon laatua ja alueiden turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella. Siunaustilaisuuksien jälkeen haudoille jätetyt kukat ja kukkalaitteet poistetaan hautaustoimen ohjesäännön mukaisesti.

Muistelupaikoilta ja yhteismuistomerkkialueilta:

- Poistetaan palaneet kertakäyttöiset hautakynntilät, lyhdyt, rikkoutuneet koriste-esineet tarvittaessa.
- Puhdistetaan kulkuväylät ja kiveysalueet.
- Poistetaan huonoksi menneet ruukku- ja leikkokukat sekä muut kukkalaitteet ja muistokukat.

Kevät- ja syyskunnostustöiden yhteydessä alueelta poistetaan ylimääräinen kasvimassa, roskat ja muut alueelle kuulumattomat ainekset ja esineet. Kasvillisuusalueen hoitotyöt aloitetaan roudan sulettua, kun maa kestää liikkumisen ja on muokkaukelpoista. Kevätsiivouksen yhteydessä haudoilta poistetaan kertakäyttöiset hautakynntilät ja -lyhdyt, havut ja kanervat sekä muut talvikoristeet.

Alueiden roskien poisto tehdään kesäkaudella 1–2 viikon välein tai tarvittaessa ja talvikaudella tarvittaessa. Nurmikkoalueilta roskat poistetaan ennen nurmikon leikkausta.

Sidotut päällysteet puhdistetaan kerran vuodessa tai sovittaessa. Kalusteiden puhdistus ja töhryjen poisto tehdään kerran vuodessa/tarvittaessa ja sovitaan erikseen.

Vaarallisten jätteiden hävittäminen sovitaan erikseen ja tilataan vaarallisia jätteitä käsittelevältä yritykseltä tai toimitetaan ongelmajätteitä vastaanottaviin toimipaikkoihin.

Hautausmaan puhtaanapidon ja jätehuollon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavia asioita:

- Jätteen lajittelun jätejakeiden määrittely (mm. puu- ja rakennusjäte, metallijäte, keräyspaperi, keräyspahvi, biojäte, energiajäte, sekajäte, SER-jäte eli sähkö- ja elektroniikkaromu, ongelmajäte).
- Vaarallisten jätteiden varastointipaikkojen määrittäminen, kirjanpidon järjestäminen ja jätteiden turvallinen käsittely.
- Jättemäärien seuranta ja seurantatietojen käyttö jätehuollon suunnittelussa.
- Keräysastioiden oikea mitoitus, tyhjennysaikataulu ja pesu. Kevät- ja syyskunnostusten yhteydessä tarvitaan erillisiä lavoja.
- Jättemäärän vähentäminen ja jätteen kierrätysmahdollisuudet (mm. kasvijätteen kompostointi tai haketus, ylijäämämaiden hyödyntäminen).
- Ylijäämämaiden välivarastointi ja jatkokäsittely. Ylijäämämaat haudatuilta alueilta sijoitetaan hautausmaa-alueelle. Muut ylijäämämaat voidaan toimittaa maankaatopaikalle.
- Jäte- ja lajittelupisteiden sijoittaminen.
- Jätteen lajittelun ohjeistus hautausmaalla kävijöille.
- Suositukset omaisille (mm. perennojen käyttö istutuksissa, siirtyminen lyhdyissä poltettavien kynttilöiden käyttöön).
- Mahdolliset kevät- ja syystalkoot hautausmaalla kävijöille (mm. haravointitalkoot).

2.5. Hautausmaan rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito

Hautausmaarakenteiden tarkoituksena on muun muassa toimia hautausmaan hoidon tukena, palvella hautausmaakävijöitä ja hautausmaan hoitoa ja rajata hautausmaa ympäröivästä alueesta. Hautausmaan rakenteita ovat esimerkiksi muurit, portaat, valaisimet, kasteluvesipisteet, päällysteet, penkit ja jäteastiat. Vesialtaat, ilmoitustaulut ja opasteet kuuluvat myös hautausmaarakenteisiin.

Rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoidon laatua ja turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella ja rikkoutuneet korjataan tai vaihdetaan ehjiin. Hautausmaan rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoitoa rytmittää vuodenaikojen vaihtuminen, minkä mukaan suunnitellut toimenpiteet toteutetaan. Irtonaiset kalusteet, varusteet ja kastelulaitteet viedään talvisäilöön tai siirretään pois talvihoidon edestä ja roska-astioiden kannet pidetään lumesta vapaana talvella. Turvallisuutta vaarantavat vauriot korjataan välittömästi.

Vesialtaiden ja -rakenteiden puhtautta ja toimivuutta seurataan viikoittain. Luonnonkivimuureista irronneet kivet asennetaan paikoilleen mahdollisimman pian. Kalusteiden, varusteiden ja päällysteiden pesu tehdään tarpeen mukaan. Päällystealueilta torjutaan rikkakasvillisuutta ja pintakäsittelyitä uusitaan tarvittaessa. Yhteismuistomerkit pestään kesäkaudella tarvittaessa. Hautamuistomerkkien hoidossa noudatetaan Museoviraston julkaisun *Hautamuistomerkkien hoito* ohjeita. Sankarihautausmaan hoidossa ja kunnostuksessa noudatetaan Museoviraston julkaisun *Sankarihautausmaiden perinne, hoito ja kunnostus* ohjeita.

2.6. Hautausmaan kasvillisuuden, avoimien viheralueiden ja puuston hoito

Hautausmaan kasvillisuuden hoitoon sisältyy nurmikoiden sekä kausikasvien, perennojen ja pensas-, köynnös- ja puuistutusten hoito. Hautausmaan kasvillisuuden ja kasvillisuusalueiden hoitotoihin kuuluvat kevät- ja syyskunnostus, lannoitus ja kastelu, istutusalueen rajausta, rikkakasvien mekaaninen poisto käytäviltä sekä hoitohautojen hiekkapinnalta ja haitallisten vieraskasvien torjunta sekä kasvitautien ja tuholaisien torjunta. Perennat jaetaan tarpeen vaatiessa.

Nurmikko kunnostetaan siinä vaiheessa, kun arkkuhautauksen jälkeen hautakummut tasataan, uurnanlaskun jälkeen sekä maanpinnan painuessa sekä talven aiheuttamat nurmikkovauriot kunnostetaan kesäaikaan. Haudankaivuutyöt saattavat aiheuttaa juuristovaurioita ja vaikuttavat pensaiden ja puiden säilymismahdollisuuksiin. Myös talvituhot ja muu alueen käyttäminen ja kuluminen aiheuttavat paikkaustarvetta.

Nurmikot leikataan kesäaikana kasvualueesta riippuen viikon – kahden kierrolla. Nurmikoiden leikkausta tehdään tehostetummin kirkon ympäristössä sekä sankarihautojen ja muiden muistomerkkien alueilla.

Pensaiden hoitotoimenpiteisiin kuuluvat tarvittaessa alasleikkaus sekä siistiminen. Siistimisellä tarkoitetaan sitä, että kasvillisuusalue on yleisilmeeltään suunnitelman mukaisella laadullisella tasolla. Leikatut pensasjätteet kierrätetään asianmukaisesti, mm. haketukseen. Kasvillisuuden ylihoitamista vältetään, kuten kuihtuneiden kukintojen, kasvijätteen tai lahoppuuston liiallista poistoa. ”Siistiminen” tai ”siisti” ei automaattisesti tarkoita esimerkiksi sitä, että kasvijätteet olisi tarpeen siivota pois kasvi-istutuksista. Kasvijätteet voidaan jättää ja/tai käsitellä esimerkiksi silppuamalla kasvi-istutusten kasvualustan katteeksi tai maanparannusaineeksi. Siistimisellä tarkoitetaan myös hoitotoihin liittyvää työn jälkien siistimistä, jätteiden poisvientiä ja kunnossapitokohteen viimeistelyä ennen kohteesta poistumista.

Kastelukauden alkaessa, roudan sulettua ja yöpakkasten päätyttyä, kytketään hautausmaille kasteluvesijärjestelmät. Kausikasvien kastelu aloitetaan istutusten yhteydessä huomioiden vaihtelevat sääolosuhteet. Kausikasvit ovat istutettuna juhannukseen mennessä. Kausikasveja kastellaan/hoidetaan syyskuun loppuun asti. Kasvukaudella kausikasvit lannoitetaan pitkävaikutteisella lannoitteella mullanvaihto- tai istutusvaiheessa. Tarvittaessa käytetään myös kastelulannoitetta. Kausikasveja hoidetaan kasvukauden ajan säännöllisesti mm. kuihtuneet kukat poistamalla, seurataan, onko niissä tuholaisia tai kasvitauoja. Tarvittaessa kausikasvi vaihdetaan uuteen. Kausikasvit poistetaan hoitohautoilta syys- lokakuun aikana.

Uusia monivuotisia istutuksia kastellaan tarvittaessa kahtena ensimmäisenä kasvukautena. Kastelutarve tarkastetaan jokaisella hoitokerralla. Uusia havukasveja suojataan ensimmäisinä kasvuvuosina kevättauringolta. Istutusastioissa tai -altaissa kasvavat kausikasvit tarvitsevat kastelua yleensä useammin kuin maassa kasvavat kausikasvit. Kastellaan mieluiten imeyttämällä vesi hitaasti kasvualustaan. Hautausmaa-alue siistitään syksyllä lehdistä ja oksista. Kuuniljat leikataan. Kasteluviedet suljetaan ja tyhjennetään putkisto. Hautausmaa-alueelta viedään kastelukannut, työvälineet ja penkit talvisäilöön.

Poistettaviksi rikkakasveiksi voidaan määrittää myös vieraslajeja (muuta kuin haitallisia vieraslajeja), joita ei haluta kohteeseen. Haitallisen vieraslajin on todettu olevan uhka luonnon monimuotoisuudelle ja alkuperäiselle lajistolle. Vieraslaji, haitallinen vieraslaji sekä EU:ssa haitalliseksi säädetty vieraslaji on määritelty EU:n vieraslajiasetuksessa (1143/2014). Lisäksi vieraslajilaissa (1709/2015) on määritelty kansallisesti haitalliseksi säädetty vieraslaji. Hoidon laatua ja turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.

Muita erikseen sovittavia työtehtäviä

- Kasvillisuusistutusten korjaus eli uusiminen, siirto ja poisto (pensaat ja perennat).
- Kasvijätteen paikalleen jättäminen. Kasvijätettä (mm. oksia, risuja, nurmikon leikkuujätettä, lehtiä) voi hyödyntää istutusalueiden maanparantamisessa ja katteena.
- Kasvi-istutusten suojaaminen tuhoeläinvahinkojen estämiseksi.
- Kasvi-istutusten talvisuojaukset.
- Pensasistutusten alas leikkaus.
- Puiden oksien leikkaukset ja puiden poistot.
- Aukkopaikkojen korjaaminen nurmialueilla.
- Puiden kuntoarviot.
- Raivausjätteen kierrättäminen.

Hautausmaillamme ei ole varsinaista metsää. Puusto on enemmän puistomaista tai yksittäisiä puita. Hautausmaamme ovat erilaisia ja eniten puita on Tyrvään kappelihautausmaan ja Salokunnan hautausmaan alueilla.

Hautausmaillamme on suurin osa puista jo ikääntyneitä ja huonokuntoisia ja niiden kuntoa arvioidaan tapauskohtaisesti ja tarvittaessa kaadetaan ja poistetaan. Poisto tapahtuu ulkopuolisen urakoitsijan toimesta. Lupa-asiat puiden kaatoon kysytään kaupunginpuutarhurilta tai tarvittaessa rakennusvalvonnan tarkastusinsinööriltä, joka antaa lopullisen luvan. Alueilla, joilla on varottava hautamuistomerkkien vaurioitumista, yksittäisten puiden poisto tehdään tarvittaessa kiipeillen. Puun poisto kiipeillen kuuluu vaarallisiin töihin ja teetetään ulkopuolisella ammattilaisella. Myrskytuhopuiden korjuu vaatii erityistä tarkkuutta alueilla, missä on muistomerkkejä. Myrskyssä vaurioituneet muistomerkit dokumentoidaan valokuvaamalla ennen töihin ryhtymistä.

Pyhän Marian ja Pyhän Olavin kirkkojen ympäristöjä pidetään niittymäisinä, jotka niitetään kerran vuodessa.

Tulevaisuudessa olisi hyvä lisätä muillakin hautausmailla ja varsinkin reuna-alueilla ja joutoalueilla niittyjä, jotka osaltaan parantavat monimuotoisuutta ja antavat kaikenlaisille pörräisille ravintoa.

2.7. Hautausmaan kunto- ja turvallisuustarkastukset ja –inventoinnit

Hautausmaalla tehtävät tarkastukset ja inventoinnit:

- Puiden silmämääräinen kuntoseuranta
- Puiden kuntoarviointi
- Laitteiden ja järjestelmien tarkastus
- Rakenteiden, kalusteiden ja varusteiden kuntoseuranta
- Arvokkaiden hautojen ja hautamuistomerkkien inventointi
- Hautamuistomerkkien turvallisuuden tarkastus
- Hautojen hoitotason tarkastaminen

Haudan hoitamattomuuden seuranta toteutetaan erikseen sovitulla tavalla, kuten valokuvaamalla ja erikseen määritetyillä kriteereillä. Hoitamattoman haudan tietoihin kirjataan syy hoitamattomuudelle sekä mahdollinen haudan kunnostaminen.

2.8. Hautausmaan järjestelmien hoito ja käyttö

Hautausmaan järjestelmiä ovat sähkönjakelujärjestelmät, vedenjakelujärjestelmät, valaistusjärjestelmät ja valvontajärjestelmät. Järjestelmien toimintakuntoa ja turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella. Järjestelmien käyttökuntoon kiinnitetään erityisesti huomiota kauden vaihtuessa ja järjestelmien käyttöönotossa.

Keväisin tarkastetaan silmämääräisesti vedenjakelujärjestelmän toimintakuntoisuus ja viat korjataan. Valaisimien ja pistorasiatolppien kunto tarkistetaan syksyisin ja vialliset kunnostetaan. Routasuojaamattomien vedenkastelujärjestelmien tyhjennyksestä huolehditaan hyvissä ajoin syksyllä ennen pakkaskauden alkua. Hautausmaan teknisiä järjestelmiä tarkastetaan säännöllisesti ja niitä käytetään ja huolletaan valmistajan ohjeiden mukaan. Vedenjakelu keväällä pyritään järjestämään äitienpäivään mennessä sääolosuhteiden salliessa. Vedenjakelujärjestelmät tyhjennetään syksyllä. Järjestelmien uusimisista ja korjaustoista sovitaan erikseen tilanteen mukaan.

3. Hautausmaiden kunnossapidon resurssit

3.1. Henkilöstö

Hautausmailla vakituisesti työskentelevään henkilökuntaan kuuluu ylivahtimestari ja seurakuntamestareita. Työnjohdosta vastaa heistä 8 hautausmaanhoitajaa ja toteuttavaa hautausmaatyötä tekee 2 seurakuntamestaria.

Seurakunnan taloustoimistossa on toimistovirkailija, joka hoitaa seurakunnan hautausmaahallintoa. Kirkkoneuvostossa esittelijänä toimii talousjohtaja.

Määräaikaista henkilökuntaa tarvitaan 6 kuukauden kausityöntekijäsopimuksissa 22 henkilöä ja 1–4 kuukauden kesäsopimuksissa 16 henkilöä.

Ulkopuolisia urakoitsijoita on alueiden talvikunnossapidossa 11 urakoitsijaa sekä haudankaivuutehtävissä kaksi urakoitsijaa. Erilaisten koneiden huollot teetetään huoltoliikkeissä. Hankalissa puiden poistoissa käytetään ammattimetsureita.

3.2. Koneet, laitteet, käsityökalut

Konekalusto muodostuu yhdestä traktorikaivurista, kahdesta kuormaimesta ja 13:sta päältä ajettavasta ruohonleikkurista. Tyrvään siunauskappelin traktorikaivuria käytetään Sammaljoen, Salokunnan ja Tyrvään kirkon hautojen kaivuuseen siunauskappelin lisäksi.

Muilla hautausmailla käytetään ulkopuolisia urakoitsijoita.

Nurmikonleikkuuseen tarkoitettuja päältä ajettavia ruohonleikkureita on kaikilla hautausmailla Pyhän Marian kirkkoa ja Pyhän Olavin kirkkoa lukuun ottamatta. Tyrvään kirkon leikkurit palvelevat myös Pyhän Olavin kirkkoa, Pyhän Marian kirkkoa, Vammalan Seurakuntataloa, Keikyän seurakuntataloa ja Leirimajan nurmikoiden hoitoa.

Kaikilla hautausmailla talvikunnossapito on ulkoistettu kokonaan tai osittain, joka järjestetään tarpeen mukaan. Henkilönostinta vuokrataan ulkopuoliselta yritykseltä tarvittaessa.

Töiden sujuvuuden takia perävaunut, käsikäyttöiset lumilingot, käytäväharat, hiekoittimet ym. työkoneet ja niiden valmius pyritään pitämään kunnossa säännöllisillä huolloilla ja kaluston uusimisella tarvittaessa.

Moottorikäyttöiset pienkoneet

Moottorikäyttöisiä pienkoneita on tarvittava määrä kaikilla hautausmailla. Ympäristösyistä ja käyttömukavuussyistä ollaan siirtymässä polttomoottorikoneista kevyempiin ja hiljaisempiin akkukäyttöisiin koneisiin. Tällä hetkellä on siirtymävaihe käynnissä ja käytössä on molempia, akkukäyttöisten määrä kuitenkin lisääntyy aina, kun vanhaa kalustoa uusitaan.

Hautausmailla käytössä olevia pienkoneita tarvitaan eniten nurmikonhoitoon sekä puiden ja pensaiden hoitoon liittyviin töihin. Käytössä on työnnettäviä ruohonleikkureita, raivaussahoja, trimmereitä, lehtipuhaltimia, pensasleikkureita ja moottorisahoja.

Käsityökalut

Hautausmailla pitää olla tarvittava määrä käsityökaluja, jotka palvelevat erityisesti kausiluonteisissa töissä. Erilaiset kärret, lapiot, haravat, kuokat, kastelukannut, oksasakset ja muut pienvälineet ovat oleellisia välineitä kesäkauden hoitotyössä. Niiden kunnosta pidetään huolta ja uusia hankitaan rikkoutuneiden tilalle. Käsityökaluissa seurataan kehitystä ja niille pyritään tekemään hautausmaan kausityöntekijöiden työstä mahdollisimman mielekästä ja tehokasta.

Huoltoon käytettävät koneet ja laitteet

Osalla hautausmailla on perusvälineitä pieniin huoltoihin. Ruohonleikkureiden puhdistamiseen käytetään vesiletkaa/painepesuria tai paineilmapuhallinta.

Hautaamiseen käytettävät koneet ja laitteet

Hautaamiseen liittyviä laitteita ja välineitä on jokaisella hautausmaalla. Pyhän Marian kirkolla on harvoin arkkuhautauksia, joten silloin siirrämme tarvittavia välineitä Karkun hautausmaalta. Arkkuhaudat kaivetaan konetyönä ja uurnahaudat kaivetaan lapiolla ja lokakauhalla. Arkkuhaidoissa käytetään sortumissuojia, jotka ovat joko rautaisia tai alumiinisia sekä reunalankkuja. Avoin hauta peitetään aina kannella.

Talvella haudankaivu edellyttää roudan sulattamista. Tätä tarkoitusta varten on routamattoja ja kupusulattamia. Sulattimet toimivat verkkovirralla, minkä takia on ensiarvoisen tärkeää, että hautausmailla on tarpeellinen määrä sähköpisteitä. Arkkuhautauksien yhteydessä joudutaan usein siirtämään haudalla olevia muistomerkkiä ja purkamaan reunakiviä. Näistä vastaa haudanhaltija, ja töistä vastaavat yleensä kiviliikkeet. Arkkuhautauksien jälkeen kumpujen tasaus on tilattu yrittäjiltä.

3.3. Toimitilat

Henkilökunnan sosiaalitilat ja muut toimitilat esitellään kunkin hautausmaa esittelyn osalla. Seurakunnan virastorakennuksessa on seurakunnan taloustoimisto ja kirkkoherranvirasto. Siunaukset, uurnanlaskut ja kiinteistöjen vuokraukset sovitaan kirkkoherranvirastossa. Hautausmaahallintoa hoitava henkilö työskentelee samassa kiinteistössä olevassa taloustoimistossa.

3.4. Huoltoalueet

Huoltoalueita tarvitaan maa-ainesten, katteiden ja kasvijätteen välivarastointiin ja käsittelyyn. Hautausmaat, kasvualustat, kiviainekset mm. murskeet ja kivituhka, risu-, oksa-, ja puujäte sekä haudoilta poistetut muistomerkit tarvitsevat varastotilaa.

3.5. Hautausmaan kunnossapidon kehittäminen

3–5 vuoden sisällä toteutettavia kehittämistavoitteita

Yleisiä kaikkia hautausmaita koskevia tavoitteita vuosille 2024–2028.

- Ympäristöasioiden huomioiminen hautausmaiden kunnossapidossa
 - o Hautausmaiden hoito ympäristödiplomin vaatimusten mukaisesti.
 - o Täydennysistutuksissa käytetään monipuolisesti erilaisia puulajeja sekä pensaita.
 - o Perennahoitojen lisääminen hautainhoitorahastossa.
 - o Käytävien hoidon kehittäminen ilman kemiallisia torjunta-aineita.
 - o Linnunpönttöjen säännöllinen uusiminen.
 - o Vieraslajien hävittämisestä huolehtiminen.
- Hautausmaa-alueiden valaistusten ja sähköistysten ajanmukaistaminen.
- Penkkien uusiminen tarvittaessa.
- Kastelujärjestelmien ajantasaisuuden ja toimivuuden varmistaminen.
- Koneiden ja laitteiden ajantasaisuus.
- Tarkoituksenmukaiset, riittävät ja toimivat varasto- ja muut tilat koneille, laitteille sekä hautausmaiden ja hautausmaiden hoitamiseen ja kunnossapitoon tarvittaville maa-aineksille, materiaaleille ja välineille.
- Jätehuollon kehittäminen ja jätehuoltomääräysten seuraaminen
 - o Jätekeräysastioiden ajantasaisuus.
 - o Roska-astiakatosten ja aitausten toteuttaminen tarvelähtöisesti ja hautausmaa-alueiden yleinen siisteys huomioiden.

5–10 vuoden sisällä toteutettavia kehittämistavoitteita

Yleisiä kaikkia hautausmaita koskevia tavoitteita vuosille 2029–2033.

- Ilmoitustaulujen ja hautausmaaopasteiden ajantasaistaminen.
- Puiden kuntokartoitukset.
- Historiahautojen inventointi.
- Hoitamattomien hautojen kuulutukset.
- Hoitosuunnitelmaa ja hautausmaiden kunnossapitoa tukevien karttojen laatiminen.
- Hoitosuunnitelman päivittäminen.

4. Sastamalan seurakunnan hautausmaat

Tyrvään kappelihautausmaa

Yleistä

Tyrvään uusi hautausmaa eli kappelihautausmaa, paikallisten keskuudessa Roismalan hautausmaana paremmin tunnettu hautausmaa sijaitsee Roismalan kaupunginosassa n. 4 km päässä Sastamalan keskustasta. Kuvassa näkyvä vanha kappeli on rakennettu vuonna 1890 Tyrvään kirkon ylijäämätilistä, ja hautausmaa on vihitty käyttöön 1891. Uusi siunauskappeli alueelle on valmistunut 1976. Kappelihautausmaa on Sastamalan alueen päähautausmaa, jossa siunauksia on vuositasolla noin 140. Niistä noin kolmannes on arkkuhautauksia Roismalassa ja loput tuhkauksia, joiden urnat lasketaan ympäri seurakunnan hautausmaita. Tyrvään kappelihautausmaan koko tontti on 16,1 ha, josta kivi- ja lauta-aidoin on aidattuna 9,7 ha hautausmaa-alueeksi. Aluetta on laajennettu useaan otteeseen, merkittävämpänä moreeniharjun alapuolelle tehty laajennus 1975, jota kutsutaan jänkäksi sen lukuisten mäntyjen ja harjun erottaman alavuuden vuoksi. Viimeisin laajennus alueelle on valmistunut 2007 ja siellä on vapaata hautaustilaa vielä lähes hehtaari. Kaikkiaan alueella on kymmeniä tuhansia hautoja ja seurakunnan hoidossa olevia hoitohautoja 700. Alue on kokonaisuudessaan metsän ja puuston ympäröimä, rajoittuen ainoastaan muutamasta kohdin tiehen.

Toimitilat

Kappelihautausmaan alueella sijaitsee jo aiemmin mainitut siunauskappelit. Vanha kappeli ei ole enää siunauskäytössä, muita tilaisuuksia siellä saatetaan järjestää harvakseltaan. Uusi siunauskappeli on kovalla käytöllä lukuisten siunausten vuoksi ja toimiessaan hautausmaanhoitajan ja kiinteistöhoitajan vakituisena työpisteenä toimistoineen. Kesäaikaan kappeli toimii myös kausityöntekijöiden sosiaalitalana. Lisäksi alueella on neljä erikokoista puurakenteista huolto/varastotilaa hautausmaan ympärillä. Ne ovat eristämättömiä rakennuksia, joten lämmintä huolto- tai säilytystilaa koneille ja laitteille ei ole.

Huoltoalueet

Huoltoalueet ovat sijoiteltuna ympäri hautausmaata. Mm. multa, hiekka, koristesanta ym. kasat ovat kattamattomina ympäri aluetta. Hautaukseen tarvittavia tavaroita säilytetään ulkosalla kahden eri

huoltorakennuksen läheisyydessä. Koneet ja laitteet pyritään säilyttämään ns. traktoritallissa lukkojen takana, tilat ovat auttamatta pienet ja vanhanaikaiset tämän kokoluokan laitteille ja tonttiin suhteutettuna.

Talvikunnossapito

Talvikunnossapidosta vastaa pääasiassa ulkopuolinen urakoitsija, joka tekee kunnossapidon oma-aloitteisesti lumimäärän tai liukkauden ylittyessä. Lisäksi voidaan sopia erikseen tarvittavista lisäkerroista esim. hautausten yhteydessä. Koko talven kunnossa pidettäviä teitä ja käytäviä on alueella yhteensä noin 5 km ja parkkipaikka-alueita 0,5 ha. Lisäksi suoritetaan itse talvikunnossapito hautariveille arkkuhautausten yhteydessä, sekä roskapisteiden välittömään läheisyyteen joihin urakoitsija ei koneellisesti pääse. Myös pääportaat ja ovien edustat hoidetaan omana käsityönä. Talvikunnossapitoon menee mittava määrä budjetista, emmekä silti voi taata kesäkeliä kaikkialle, vaikka sitä toisinaan vaaditaankin.

Karkun hautausmaa

Yleistä

Karkun hautausmaa sijaitsee metsämaiseman ympäröimällä alueella, lähellä Riippilänjärveä, mutta erillään Karkun kirkosta. Hautausmaa on vihitty käyttöönsä vuonna 1917 ja aluetta on laajennettu vähitellen vuosien varrella. Hautausmaalla sijaitsee valmistumisensa aikoihin, 1950-luvun alussa, paljonkin huomiota herättänyt arkkitehti Otto Iivari Meurmanin suunnittelema Korpikuusi-niminen vainajien säilytystila. Se on lähellä sankarihautoja ja Sovinnonristiä. Hautausmaalla lohkot 3 ja 4 ovat maaperäongelmien vuoksi arkkuhautauskiellossa. Hautausmaalla on uusia myytäviä hautapaikkoja vielä runsaasti sekä paljon myös seurakunnalle palautuneita uudelleen myytäviä hautapaikkoja. Alueella on muistolehto, johon haudataan toukokuun ja pyhäinpäivän välisenä aikana uurnia tai pelkkä vainajan tuhka, alue ei ole kuitenkaan ns. tuhkan sirottelualue. Seurakunnan hoitohautoja on noin 185 ja alueen pinta-ala on noin 2,3 hehtaaria.

Toimitilat

Karkun hautausmaalla ei ole työntekijöille sosiaali- ja ruokailutiloja. Korvaavana tilana toimii Karkun kirkon sakasti, keittiö-, eteis- ja wc-tilat. Kunnollisia vaate- ja varustesäilytystiloja eikä kuivatustiloja ei kirkollakaan ole. Hautausmaalla huolto- ja varastotiloina toimivat 1970-luvulla rakennettu pieni, sähkötön rakennus, johon ei tule myöskään vettä. Rakennusta laajennettiin vuonna 2021 ja samalla rakennuksessa sijainneet vanhat ulko-wc:t muutettiin varastotiloiksi. Varistorakennus on edelleen ahdas ja nyt sokkeloinen, pinta-alaltaan noin 30 neliötä. Hautalankut sijaitsevat pienessä syvennyksessä varaston takaseinällä. Ruohonleikkureille on omat säilytystilat kirkolla sijaitsevassa varastossa. Hautausmaalla sijaitsee myös vuonna 2019 valmistunut erillinen kompostikäymälä. Myös vainajien säilytystiloissa säilytetään joitakin hautausmaan tarvikkeita.

Huoltoalueet

Karkun hautausmaalla ei ole varsinaisia huoltoalueita, vaan huoltoalueina toimivat hautausmaan reuna-alueet. Siellä ovat multa- ja hiekkakasat, haudan tukilaitteet, roska-astiat, maatuviin jätteiden lava ja alueet, poistetut muistomerkit sekä kasteluvesikaivo.

Talvikunnossapito

Karkun hautausmaan talvikunnossapito on ulkoistettu ulkopuoliselle urakoitsijalle. Urakoitsija hoitaa työt omalla kalustollaan. Talviaikaan aurataan vain pääkäytävät ja alueen ympärillä oleva huoltotie sekä rakennusten ja jäteastioiden edustat. Pienempiä käytäviä avataan tarvittaessa hautausten yhteydessä. Viimeistelytyöt hoidetaan käsityönä henkilökunnan toimesta. Lumi- ja hiekoitustyöt hautausmaalle tapahtuvat usein viiveellä, koska alue ei ole tärkeysjärjestyksessä se kiireellinen, tästä kertovat myös alueen "Ei talvikunnossapitoa"-kyltit.

Keikyän hautausmaa

Yleistä

Keikyän hautausmaa sijaitsee Kokemäenjoen läheisyydessä kirkonmäellä. Joen toisella puolella sijaitsee kylätaajama. Ensimmäinen pieni pyhäkkö valmistui 1680-luvulla, 1830 valmistui isompi kirkko ja nykyinen Keikyän kirkko on valmistunut 1912 joka on kolmas kirkkorakennus. Hautausmaa on perustettu 1918, jota on useasti laajennettu ja uusiin laajennusosa on 2010, jolloin rakennettiin myös uudet vainajasäilytystilat. Sankarihautausmaa sijaitsee vanhan hautausmaan puolella kirkon läheisyydessä. Vanhalla hautausmaa alueella on paljon reunakivellisiä hautoja. Laajennetut alueet ovat nurmipintaisia hautoja. Hautausmaan uudella puolella on muistolehto sekä uurnahauta-alue ja muualle haudattujen muistomerkki.

Toimitilat

Kirkon vieressä sijaitsee sosiaalityttilat sekä yleisö-wc ja varastotilat. Kirkon toisella puolella uuden hautausmaan kupeessa sijaitsee uusi vainajasäilytystila 4 vainajalle sekä varastorakennus, jossa säilytetään koneita sekä hautauksiin tarvittavia työvälineitä.

Huoltoalueet

Hautausmaalla käytettävät hiekat, sepelit ja multa löytyvät tällä hetkellä sijoitettuna eripuolille hautausma-alueetta.

Talvikunnossapito

Hautausmaan pääkäytävän sekä kirkon ympäristön, parkkialueiden ja ruumishuoneen tiealueiden auraus ja hiekoitus ovat ulkoistettu. Hautausmaalla ei ole varsinaista talvikunnossapitoa, mutta arkkuhautauksien yhteydessä saattoreitti aurataan ja tarvittaessa hiekoitetaan omana työnä. Kirkon rappujen lumityöt sekä hiekoitus tehdään käsityönä.

Kiikan hautausmaa

Yleistä

Kiikan hautausmaa sijaitsee Kiikan kirkon yhteydessä keskellä Kiikan kylää. Ensimmäinen kirkko tontille valmistui v. 1682. Kiikan sankarihautausmaa on aivan kirkon läheisyydessä samoin kuin vanhimmat hauta-alueet. Lähinnä kirkkoa ovat vanhat reunakivihautojen osastot, ja kauempana ovat uudemmat hautaosastot nurmikentillä. Vanha rivihautojen alue on museoituna. Hautausmaan viimeisin laajennusosa valmistui 1990-luvulla. Vapaita

arkkuhautapaikkoja on laajennusosalla runsaasti käytettävissä. Arkkuhautaus on Kiikassa vielä tuhkausta yleisempää: tuhkauspöytä vuonna 2023 oli 29 %.

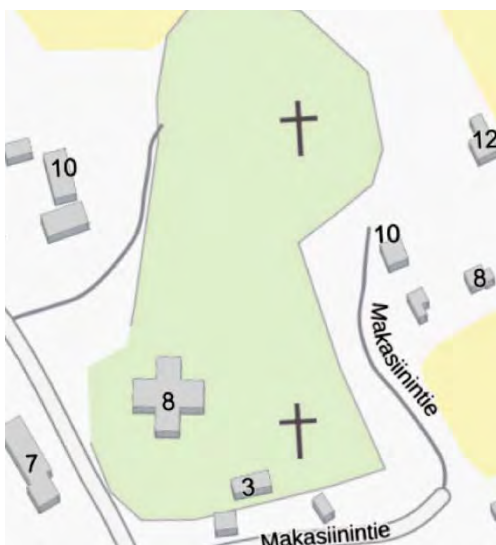

Toimitilat

Kiikan hautausmaan huoltorakennus saneerattiin vuonna 2021. Rakennuksen toisessa päädyssä on vainajakylmiö, jossa on neljälle arkulle kylmäsäilytystila. Rakennuksen keskiosassa ovat nykyaikaiset sosiaalitilat hautausmaan työntekijöille sekä yleisö-wc. Toisessa päädyssä on kylmää varastotilaa käsityökaluille sekä ruohonleikkureille. Kirkon alakerrassa on lisäksi yksi lämmin varastohuone.

Huoltoalueet

Välittömästi hautausmaan takaportin ulkopuolella on huoltoalue, jossa säilytetään hautausmaalla tarvittava hiekka, murske, hiekoitussepele ja multa. Samalla alueella on myös maatuvan jätteen välivarasto, josta se vuosittain ajetaan täytemaaksi pääosin hautausmaan laajennusosan takana olevalle joutomaalle. Huoltoalueella on lisäksi katos hautalankkuja varten.

Talvikunnossapito

Kirkon pysäköintialue, vainajakylmiön edusta ja hautausmaan pääkäytävä kirkolle asti aurataan ja hiekoitetaan ulkopuolisen urakoitsijan toimesta. Muilta osin talvikunnossapito tehdään omana työnä siinä laajuudessa, mitä kirkolliset toimitukset edellyttävät. Hautauksien yhteydessä huolehditaan turvallinen liikkuminen saattoreiteillä, mutta muutoin talvikunnossapitoa hautausmaalla ei tehdä. Tämä on kyltein kerrottu hautausmaan porteilla.

Kiikoisten hautausmaa

Yleistä

Kiikoisten hautausmaa ja kirkko sijaitsevat Kiikoisjärven rannalla, keskeisellä paikalla kirkonkylässä. Kiikoisten seurakunta perustettiin vuonna 1847. Kirkko valmistui 1851 ja vihittiin käyttöön 1853. Hautausmaa on välittömästi kirkon ympäristössä. Alueella sijaitsevat sankarihaudat. Kirkon ympärillä olevat haudat ovat paljolti reunakivellisiä. Viimeisin hautausmaa-alue on laajennettu 2012 kohti Kiikoisjärven ranta-aluetta. Uudella alueella sijaitsevat sekä arkkuhautaus- että uurnahauta-alue. Muistolehto sijaitsee hautausmaa-alueen reunalla, lähellä Kiikoisjärven rantaa.

Toimitilat

Välittömästi hautausmaa-alueen vieressä sijaitsee Kiikoisten seurakuntatalo, rakennettu vuonna 1980. Vuonna 2012 seurakuntataloa saneerattiin, mm. talon alakertaa laajennettiin. Seurakuntatalolla on myös kausityöntekijöiden sosiaalitilat. Ruumishuone sekä varasto- ja ulkowc-tilat sijaitsevat kirkon eteläpuolella. Ruumishuoneella on 4 vainajansäilytyspaikkaa.

Huoltoalueet

Hautausmaalla käytettävien hiekan, mullan ja sepelin säilytystilat löytyvät varaston piha-alueelta, betoniloossit. Myös maatuvan jätteen talvisäilytykseen on oma betoniloossi, joka tyhjennetään kaksi kertaa vuodessa.

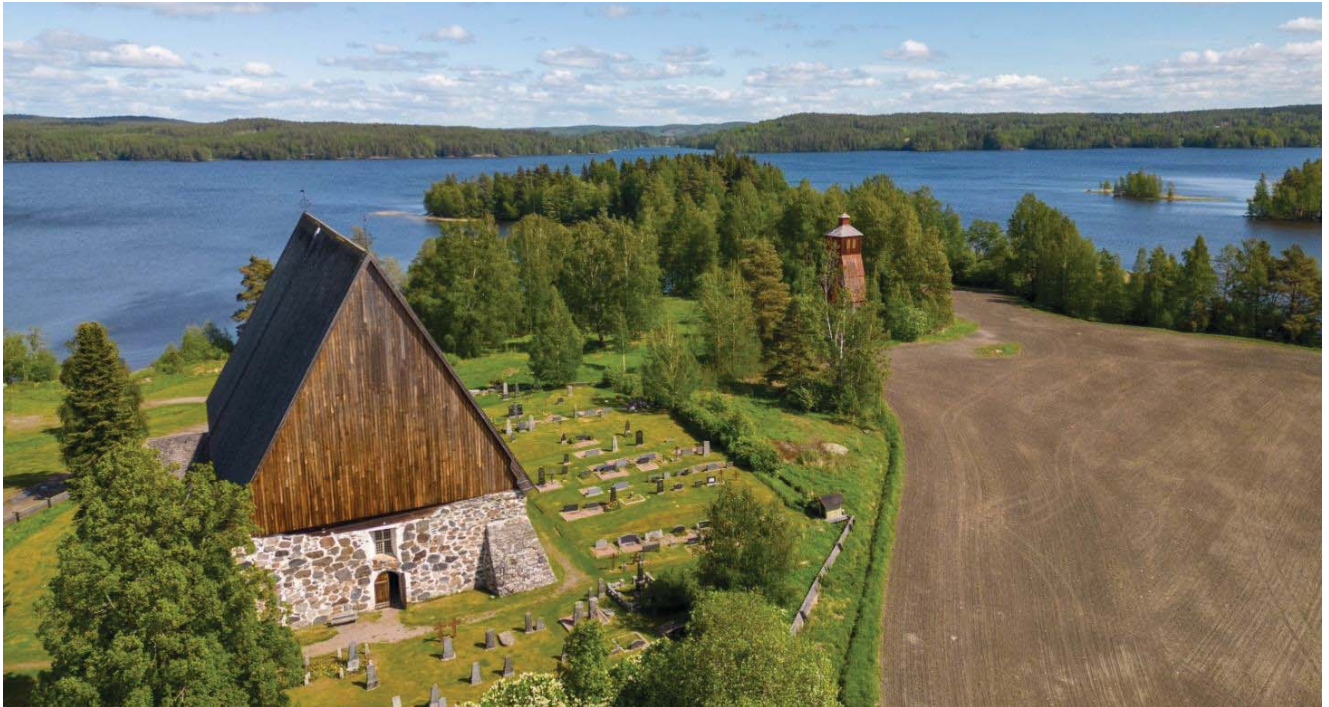
Talvikunnossapito

Pysäköintialueiden sekä muistolehdon ja kirkkotuvan teiden talvikunnossapito sekä hiekoitus on ulkoistettu. Hautausmaan käytävien osalta ei ole talvikunnossapitoa. Hautausmaan käytävät aurataan hautauksia ja tilaisuuksia varten ulkopuolisen yrittäjän toimesta. Hiekoitus tehdään näillä alueilla osittain omana työnä, osittain yrittäjän toimesta.

Sastamalan Pyhän Marian kirkon hautausmaa

Yleistä

Sastamalan Pyhän Marian kirkon historiaa henkivä hautausmaa sijaitsee keskiaikaisen Pyhän Marian kirkon ympärillä ja Rautaveden rannalla. Alueella oleva Menneitten sukupolvien muistokivi kertoo, että alueelle on haudattu jo muinaisen Suur-Sastamalan ensimmäisiä kristittyjä. Nykyisen hautausmaan aidan ulkopuolella sijaitsee rautakautinen kalmistoalue. Se on lain suojaama kiinteä muinaisjäännös ja valtakunnallisestikin arvokas muinaismuistoalue. Museoviraston hoitovarojen loputtua, aluetta ovat hoitaneet vapaaehtoiset niittämällä sen kerran kesässä. Pyhän Marian kirkon ympäristö hautausmaineen on myös osa Rautaveden kulttuuri- ja kansallismaisemaa Sastamalassa. Hautausmaa on edelleen käytössä, sukuhautoihin voidaan haudata arkkuja tai uurnia paikasta riippuen. Uusia hautapaikkoja ei ole myytävänä. Seurakunnan hoitohautojen määrä on noin 20 ja alueen pinta-ala noin 0,3 hehtaaria. Hautausmaan ympärillä oleva hirsiaita kaipaa kunnostusta.

Toimitilat

Sosiaalitalana ja kirkon pienenä varastona toimii vanhasta työmaakontista tehty ns. Taukotupa. Tilassa on sähkö, mutta alueella ei ole saatavana puhdasta vettä ja vain ulko-wc on käytössä. Eli ei ole asianmukaisia sosiaalituloja mutta menettelee näin kesäkäytössä. Hautausmaalla pienen pieni kaikille avoin varasto, jossa haravat, lapiot ym. pientyökalut. Wc-tilojen yhteydessä on lukollinen pienehkö varastotila. Hautauksia varten kuljetetaan tarvikkeet Karkun hautausmaalta.

Talvikunnossapito

Alueella ei ole talvikunnossapitoa. Vain talvella olevien haudojen yhteydessä talvikunnossapito, joka hoituu ulkopuolisen urakoitsijan toimesta ja viimeistelytyöt omana työnä.

Huoltoalueet

Huoltoalue on hautausmaan itäreunalla portin pielessä, siinä ovat jäteastiat, kasteluvesipiste, multa- ja hiekka-astiat.

Mouhijärven kirkkohautausmaa ja vanha hautausmaa

Yleistä

Hautausmaat ovat toimintaviheralueita, joiden hoidon tavoitteena on viihtyisä, turvallinen ja toimiva viheralue. Mouhijärven hautausmaa sijaitsee kirkon ympärillä ja kirkon vieressä on sankarihauta-alue, jonka arkkitehtoninen ja kulttuurinen ilme säilytetään alkuperäisenä. Kasvivalinnoissa kiinnitetään huomiota kestävyteen ja monimuotoisuuteen. Vanha hautausmaa sijaitsee Mouhijärven vanhan kirkon ympärillä.

Toimitilat

Mouhijärven kirkkohautausmaatyöntekijöiden käytössä on Mouhijärven seurakuntakoti, jonka tiloja käytetään työntekijöiden sosiaalitiloina. Kirkon läheisyydessä on vainajien säilytystila, jossa on tilat 4 vainajalle. Mouhijärven vanhalla hautausmaalla on käytössä taukotilat ja wc tilat.

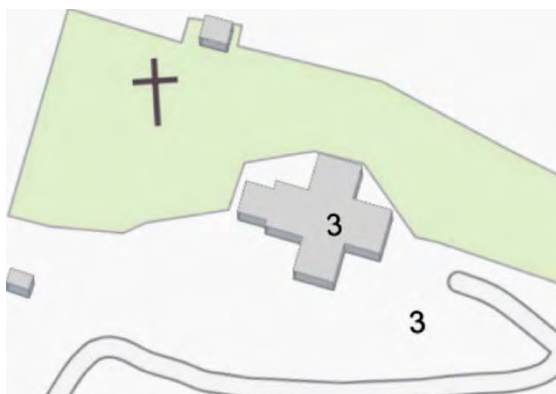
Mouhijärven vanhalla hautausmaalla on Vanha kirkko, varastorakennus, jossa sijaitsee vainajien säilytystila, varasto tarvikkeille ja välineille, wc tilat ja taukotila. Huoltoalueet ovat pienehköt, mutta tarvittava määrä hautausmaiden hoidossa tarvittavia maa-aineksia pystytään säilyttämään.

Huoltoalueet

Mouhijärven kirkkohautausmaalla on ulkovarasto hautausmaan hoidossa tarvittaville tarvikkeille ja välineille. Huoltoalueet ovat pienehköt, mutta tarvittava määrä hautausmaiden hoidossa tarvittavia maa-aineksia pystytään säilyttämään. Puutarhajätteet kuljetetaan hautausmaalta pois kevästä syksyyn tarpeen mukaan.

Talvikunnossapito

Talvikunnossapito on osittain ulkoistettu, käsilumityöt tehdään omana työnä. Talvikunnossapito tehdään urakoitsijan toimesta urakoitsijan omalla kalustolla. Hiekoitukseen käytetään hiekoitussepeleä.

Salokunnan hautausmaa

Yleistä

Salokunnan hautausmaa on valmistunut vuonna 1918 Ryömän talon maille Karkun Kärppälään. Hautausmaa sijaitsee metsän ympäröimänä Kärppäläntien varrella. Kivimuuri Kärppäläntien varteen on rakennettu vuonna 1920. Erillään hautausmaasta on vuonna 1960 valmistunut Salokunnan kirkko, joka ympäristöineen kuuluu Museoviraston valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin RKY. Sankarihaudoille pystytettiin muistokivi vuonna 1951, samalla jokainen sankarivainaja sai oman muistokiven puuristin tilalle. Viimeisin laajennus hautausmaalle tehtiin vuonna 1988, jolloin hautausmaa sai valaistuksen ja oman vedenoton Kulovedestä.

Toimitilat

Hautausmaan työntekijöiden sosiaali- ja taukutiloina toimivat Salokunnan kirkon tilat. Hautausmaan huolto- ja varastotiloina toimivat kaksi varastorakennusta. Vanha vainajasäilytysrakennus sijaitsee keskeisellä paikalla, jossa ennen kirkon rakentamista myös siunattiin vainajia. Vainajakylmiöt poistettiin käytöstä vuonna 2019. Uudempi varastorakennus sijaitsee kirkon alapuolella. Se on valmistunut vuonna 2011. Hautausmaan rakennukset ovat kylmiä eikä niihin tule vettä.

Talvikunnossapito

Talvikunnossapito on ulkoistettu urakoitsijalle, joka käyttää työhön omaa kalustoaan. Käsilumityöt tehdään omana työnä, käytössä on lumilinko. Hiekoitukseen käytetään hiekoitussepeä.

Huoltoalueet

Salokunnan hautausmaalla huoltoalueina toimivat hautausmaan reuna-alueet. Multa- ja hiekkakasat on sijoitettu tyhjän hautalohkon sivulle. Haudankaivuussa tarvittavat hautaraamit ja -lankut on varastoitu uudemman varastorakennuksen taakse.

Sammaljoen hautausmaa

Yleistä

Sammaljoen kirkko on valmistunut vuonna 1924 ja sijaitsee kylän keskellä. Kirkon vieressä on hautausmaa, sankarihaudat sekä muistolehto. Samalla paikalla on aiemmin sijannut saarnahuone vuodelta 1834, joka tuhoitui tulipalossa 1918.

Toimitilat

Hautausmaan huoltorakennuksessa yleisö-wc:t, työntekijöiden sosiaalityilat ja varasto.

Talvikunnossapito

Urakoitsija hoitaa suurimmilta osin aurauksen sekä hiekoituksen. Osa tehdään omana työnä. Sammaljoella on käytössä lumilinko.

Huoltoalueet

Hiekoitushiekka on tien toisella puolella parkkipaikan reunassa. Punaista hiekkaa haudoille on ulko-varaston vieressä olevassa vanhassa kopissa. Maatuva jäte kipataan varaston takana olevaan "rotkoon".

Suodenniemen hautausmaat

Suodenniemen hautausmaa

Yleistä

Suodenniemen hautausmaa sijaitsee Suodenniemen keskustassa, kirkon välittömässä läheisyydessä. Suodenniemen puukirkko on valmistunut vuonna 1831 Koippurin mäelle. Kirkkotorni on vuodelta 1839. Suodenniemen hautausmaa on yksi hautausmaa, mutta se on jaettu kolmeen eri osaan, jotka kulkevat nimillä alahautausmaa, kirkkohautausmaa ja puistohautausmaa. Kirkonmäellä on kirkkohautausmaa, sankarihauta, Karjalaan jääneiden muistomerkki, Nälkävuosien kivi sekä Sisällissodan muistomerkki. Kirkonmäen alla on

alahautausmaa sekä puistohautausmaa. Muistolehto sijaitsee puistohautausmaalla ja Muualle haudattujen muistomerkki on alahautausmaalla. Suodenniemen seurakuntatalo sijaitsee hautausmaan välittömässä läheisyydessä ja on rakennettu 1980.

Puistohautausmaalla on nurmihautoja ja hautamuistomerkeille on yhteinen palkkikivi. Alahautausmaalla on samanlainen palkkikivellinen alue loholla 3. Muuten alahautausmaalla on hiekka- ja nurmihautoja. Loholla 4 on haasteita arkkuhautauten kanssa vedennousemisen vuoksi.

Toimitilat

Seurakuntatalon alakerrassa ovat sosiaalitilat: pukuhuone, ruokailutila, wc, pieni keittiö ja toimisto. Kirkon vieressä on nelipaikkainen vainajakylmiö.

Talvikunnossapito

Ulkopuolista urakoitsijaa käytetään alueen auraukseen sekä hiekoitukseen. Hautausmaan osalta ainoastaan pääkäytävät pidetään talvikunnossa. Käsilumityöt tehdään omana työnä ja hautauksia varten avataan kulkuväylä haudalle. Kirkonmäelle sekä Sisällissodan muistomerkille vievät portaat suljetaan talveksi sulkemalla portti sekä lisäämällä Ei talvikunnossapitoa-kyltti.

Huoltoalueet

Maatuvajätelava tilataan paikalliselta yrittäjältä kevästä syksyyn. Tontilla ei ole omaa tilaa maatuvan jätteen käsittelyyn ja säilöntään. Haudankaivuusta tuleva ylijäämä maa-aines viedään Puistohautausmaan alanurkassa olevaan tuijilla rajatulle alueelle.

Hiekoitushiekkaa, multaa sekä punaista hiekkaa hiekkahaudoilte säilytetään taivasalla seurakuntatalon alaparkkipaikalla.

Huoltotilat

Seurakuntatalolla on ympärivuoden lämmin autotalli, jossa säilytetään työkaluja, ruohonleikkureita, polttoaineita ym. Alahautausmaalla on vanha kappeli, jossa säilytetään haudankaivuuseen tarvittavia välineitä sekä kesän tarpeistoja. Puistohautausmaan alaosassa on punainen varasto, jossa säilytetään isompaa tavaraa, kuten penkkejä ja lumikolia. Kirkonmäellä vainajakylmiön vieressä on pieni varasto.

Suodenniemen vanha hautausmaa

Yleistä

Vanhalla hautausmaalla on vanha siunauskappeli, ensimmäisen kirkon muistomerkki sekä sisällissodassa kaatuneiden punaisten muistomerkki. Hautausmaalle ei haudata eikä sinne myydä uusia hautapaikkoja.

Toimitilat

Vanhalla hautausmaalla ei ole sosiaalitiloja.

Talvikunnossapito

Parkkipaikan auraus ja hiekoitus on ulkoistettu urakoitsijalle. Käsilumityöt tehdään hautausmaalla vain itsenäisyyspäivänä, jolloin on seppeleenlasku punaisten muistomerkillä. Muuten hautausmaalla ei tehdä lumitöitä.

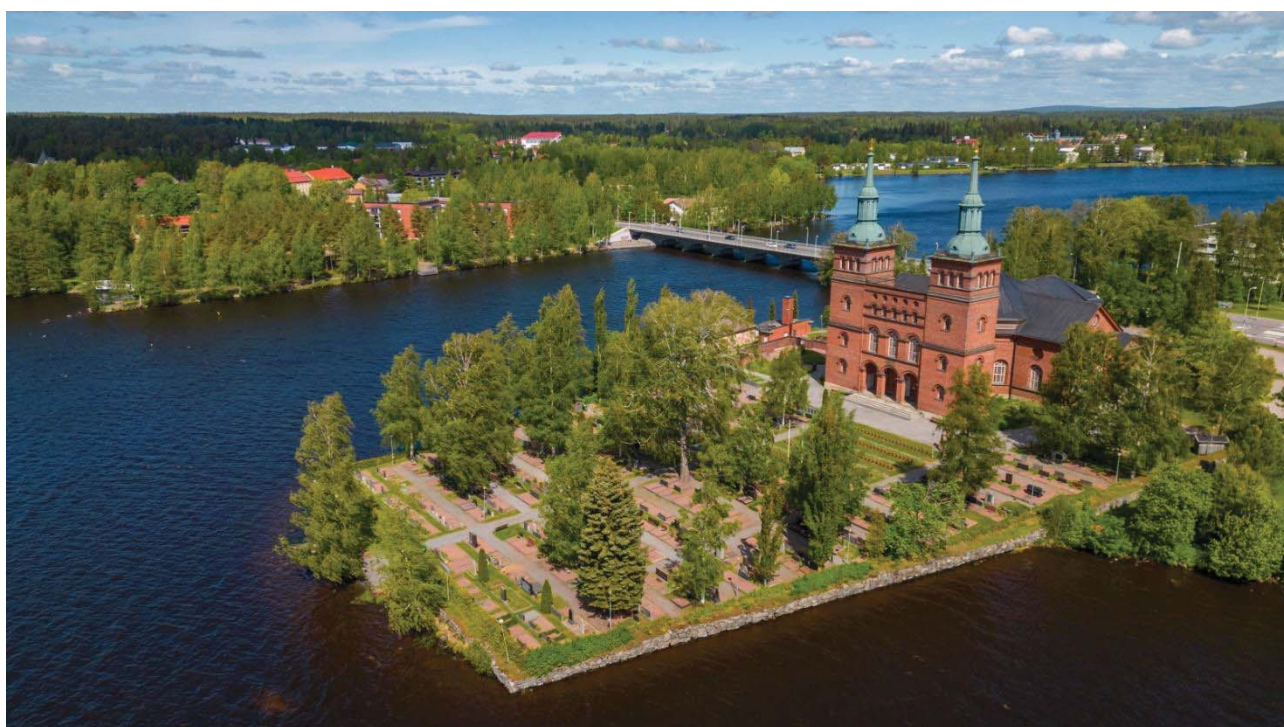
Huoltoalueet

Huoltoaluetta ole. Hautausmaalla on yksi sekajäte-astia sekä kesäisin vesipiste.

Huoltotilat

Hautausmaalla on pieni kappeli, mutta se ei sovellu työkalujen huoltamiseen.

Tyrvään kirkkohautausmaa

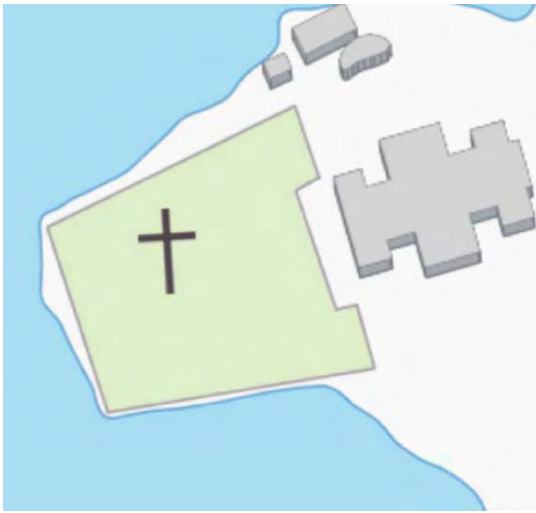

Yleistä

Hautausmaa sijaitsee Tyrvään kirkon ympärillä ja kirkon vieressä on sankarihauta-alue, jonka arkkitehtoninen ja kulttuurinen ilme säilytetään alkuperäisenä. Muistolehto sijaitsee kirkon ja rannan välisellä alueella. Muistolehtoon haudataan tuhkia ja uurnia toukokuun lopulta lokakuun loppuun. Muistolehtoon on haudattu 1700 vainajaa.

Toimitilat

Tyrvään hautausmaalla on yhdistetty kunnossapito-varasto-sosiaalitila-kaukolämpö rakennus. Samassa rakennuksessa on myös yleisö wc-tilat. Alavarastossa säilytetään koneet ja hautatarvikkeet.

Huoltoalueet

Muistolehdon vieressä on multa ja hautasannon tilat. Puutarhajätteet kuljetetaan omalla lavalla ulkopuolisen yrityksen toimesta tarpeen mukaan. Hiekoitusvarasto on alavaraston vieressä lähellä rantaa.

Talvikunnossapito

Talvikunnossapito on ulkoistettu, se tehdään urakoitsijan omalla kalustolla. Muistolehtoalue hoidetaan omana työnä, käsikäyttöisellä lumilingolla.

Käsitteet

Hautainhoitorahasto

Sopimushautojen hoitoa varten perustettu rahasto, johon sijoitetaan hautojen hoitomaksut ja jonka varoilla sopimushaudat hoidetaan. Rahastot toimivat seurakunnan yhteydessä taloudellisesti erillään. Rahaston varoja ei saa käyttää seurakunnan tai tarpeisiin

Hautakartta

Kartta, johon merkitään hautaosastot, hautalohkot, hautakorttelit ja hautarivit, niitä erottavat tiet, haudat merkittyinä numeroin tai kirjaimin sekä muu yksityiskohtien järjestely.

Hautaoikeuden haltija

Henkilö tai taho, joka edustaa vainajan oikeudenomistajia ja niitä, jotka voivat tulla hautaan haudatuiksi. Hän myös vastaa haudan hoidosta. Hautaoikeuden haltijaksi voidaan valita tai määrätä muukin kuin lähin omainen.

Hautarekisteri

Hautausmaan ylläpitäjän rekisteri, josta ilmenevät vainajan sukunimi ja etunimet, syntymäaika tai henkilötunnus, kuolinaika, hautaamisajankohta, hautaamistapa sekä haudan sijainti. Rekisteriin voidaan merkitä myös hautaoikeuden haltijan nimi ja postiosoite, hautaoikeuden voimassaoloaika, tieto siitä, keitä hautaan voidaan haudata, hautausmaalla olevat taiteellisesti tai historiallisesti arvokkaat muistomerkit ja niiden sijainti.

Hautausmaa

Vainajan leposijaksi erotettu alue. Yleinen hautausmaa on kristillisesti vihitty. Tunnustuksetonta hauta-aluetta ei vihitä

Hautausmaakaava

Yleiskartta, joka osoittaa hautausmaan rajat, sen liikenteen järjestelyt, eri toimintojen sijoitukset sekä jakaa hauta-alueet sopiviin yksiköihin. Kaavaan sisältyy myös hautausmaa-alueen kuivatus- ja vesihuoltosuunnitelma, jätehuollon järjestäminen sekä käytävien, hauta-alueiden ja rakennusten sijainti.

Hautausmaan katselmus

Hautausmaan johdon ja seurakunnan tai seurakuntayhtymän hallinnollisen yksikön suorittama katselmus, jossa tarkastetaan hautausmaan yleisilme ja siihen vaikuttavat seikat.

Hautausmaan hoitosuunnitelma

Hautausmaakohtainen tai seurakuntakohtainen asiakirja, jossa esitetään sekä usein toistuvien ja säännöllisten että pitkällä aikavälillä toteutettavien töiden suunnittelu. Hautausmaan hoitosuunnitelmassa esitetään hoidon tavoitteet ja vaatimukset hoitotöille, kuten

- talvihoito
- puhtaanapito
- rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito
- kasvillisuuden hoito
- kunto- ja turvallisuustarkastukset ja -inventoinnit
- järjestelmien hoito ja käyttö

Hautausmaan käyttösuunnitelma

Asiakirja, joka sisältää hautausmaakaavan sanallisen selityksen, joka selventää ne hautausmaakaavan yksityiskohdat, jotka eivät ilmene piirustuksista. Suunnitelmasta ilmenee lisäksi, onko hautausmaalla tai sen osalla käytössä syvähaudaus ja missä järjestyksessä hautaosastot otetaan käyttöön. Käyttösuunnitelmassa otetaan huomioon myös eri aikoina perustettujen hautausmaan osien ominaispiirteet sekä esitetään hautausmaan käytön erityiset rajoitukset.

Hautausmaatoimen ohjesääntö

Asiakirja, jossa on esitetty tarkemmat toimeenpanoa ja menettelyä koskevat määräykset haudoista, hautakirjanpidosta, haudan hoidolle asetetuista vaatimuksista ja hautamuistomerkkien hyväksymisestä sekä hautausmaalla noudatettavasta järjestyksestä.

Hautausmaatoimi

Hautausmaan hallinto-, suunnittelu-, rakentamis- ja kunnossapito- sekä hautauksiin liittyvät tehtävät.

Kuulutusmenettely

Kun haudan hoito on laiminlyöty ja hautaoikeuden haltijasta tai hänen olinpaikastaan ei saada tietoa, ilmoitus kunnostuskehotuksesta ja hautaa koskevasta päätöksestä on pantava tiedoksi haudalle. Asiasta on lisäksi kuulutettava paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen sinä päivänä, jona kuulutus lehdessä on julkaistu. Jos seurakunnan ja seurakuntayhtymän tiedossa on hautaoikeuden haltijan osoite, saatetaan hänen tietoonsa, tavallisesti postitse, valituskelpoinen päätös saantitodistusta vastaan. Myös hallinta-ajan päättymisestä voidaan ilmoittaa joko suoraan haltijalle tai tiedotuksella haudalla.

Sopimushauta

Hauta, jonka hoidosta seurakunta on sopinut hautaoikeuden haltijan kanssa. Seurakunta hoitaa hautaa määrääjän maksua vastaan.